

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

51. Marcus Crassus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

*Elocutio
minimo ele-
gans.*

monet. Itaque diligenter loquendi laude caruit: neque tamen est admodum inquinatè locutus, sed illa, quæ propria laus oratoris est in verbis. Nam ipsum latinè loqui, est illud quidem (vt paulò ante dixi) in magna laude ponendum: sed non tam sua sponte, quam quod est à plerisque neglectum. Non enim tam præclarum est, scire latinè, quam turpe nescire: (neque tam id mihi oratoris boni, quam cuius Romani proprium videtur.) Sed tamen Antonius in verbis, & eligendis (neque id ipsum tam leporis causa, quam ponderis) & collocandis, & comprehensione devincendis, nihil non ad rationem, & tanquam ad artem dirigebat: verum multò magis hoc idem in sententiarum ornamentis, & conformationibus. Quo genere quia præstat omnibus Demosthenes, idcirco à doctis oratorum est princeps iudicatus: & nota enim, quæ vocant Græci, ea maxime ornant oratorem: eaque non ita in verbis pingendis habent pondus, quam in illuminandis sententijs. Sed cum hæc magna in Antonio, tum actio singularis: quæ si paritenda est in gestum, atque vocem, gestus erat non verba exprimens, sed cum sententijs congruens: manus, humeri, latera, supposito pedis, status, incessus, omnisque motus cum verbis, a sententijsque consentiens, vox permanens, verum subiecta natura: sed hoc vitium huic vni in bonum conuertebat. Habebat enim flexibile quiddam in quaestionibus, aptumque cum ad fidem faciendam, tum ad misericordiam commouendam: vt verum videretur in hoc illud, quod Demosthenem ferunt, ei qui quaesivisset, quid primum esset in dicendo, in actionem; quid secundum, idem: & idem tertium respondisse. Nulla res magis penetrat in animos, eoque fingit, format, sic dicit: talesque oratores videri facit, quales ipsi se videri volunt; huic alij parem esse dicebant, alij anteponebant L. Crassum. Illud quidem certè omnes ita iudicabant, neminem esse, qui horum alterutro patrone, cuiusquam ingenium requireret.

N. N.

^a Plutarchus tribuit illi λόγῳ Ζεύς, καὶ ἄλλῳ Σίρηνι, ἧς χάριν ἔχοντων, quæ globum aëream circumstantium militem, qui ad eum insensibilem venerant, velut præfigijs ætonitum detinuit.

Marcus Crassus.

CAPVT LI.

EQuidem, quanquam Antonio tantum tribuo, quantum supra dixi, tamen Crasso nihil statuo fieri potuisse perfectius: Erat summa grauitas, erat cum grauitate iunctus facetiarum, & urbanitatis oratorius, non scurrilis lepos: Latinè loquendi accurata & sine molestia diligens elegantia, in differendo mira explicitio; cum de iure civili, cum de æquo, & bono disputaretur, argumentorum, & similitudinū copia. Nam vt Antonius coniectura mouenda, incredibilem vim habebat, sic in interpretando, in diffiniendo, in explicanda æquitate nihil erat Crasso copiosius, idque cum sæpè alias, tum apud centumuiros in M. Curijs causa cognitum est. Ita enim multa, tum contra scriptura pro æquo, & bono dixit, vt hominem acutissimum Qu. Scæuolam, & in iure, in quo illa causa vertebatur, peritissimum, obrueret argumentorum, exemplorumque copia: atque ita tum ab his patronis æqualibus, etiam consularibus, causa illa dicta est, cum vterque ex contraria parte ius civile defenderet, vt eloquentium luris peritissimus Crassus, Iuris peritorum eloquentissimus Scæuola putaretur.

Seruius Sulpitius.

CAPVT LII.

Non faciliè quem dixerim plus studij, quam Seruium; & ad dicendum, & ad omnes bonarum rerum disciplinas adhibuisse: nam & in iisdem exercitationibus ineunte ætate, fuimus, & postea vnà Rhodū ille etiam profectus est, quo melior esset, & doctior: & inde vt redijt, videtur mihi in secunda arte primus esse maluisse, quam in prima secundus. Arque haud scio, an par principibus esse potuisset, sed fortasse maluit, id quod est adeptus, longè omnium, non eiusdem modò ætatis, sed eorum etiam, qui fuissent, in iure civili esse princeps.

N. N.

^a Seruius Sulpitius maluit Iuris peritorum esse primus, quam Oratorum secundus. Eius eximia laudatio extat P. Philip. 9.

Cotta.